

POSTANOWIENIE

Dnia 29 maja 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z powództwa (...) Bank S.A. w W.

przeciwko G. G.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 29 maja 2020 r.,

na skutek skargi kasacyjnej pozwanego

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...].

z dnia 3 kwietnia 2019 r., sygn. akt V ACa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Pozwany G. G. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) z dnia 3 kwietnia 2019 r. oddalającego jego apelację od wyroku Sądu Okręgowego w W. z dnia 22 czerwca 2017 r. Sąd pierwszej instancji zasądził od pozwanego na rzecz powoda - (...) Banku S.A. w W. kwotę 109 896,89 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 12 października 2016 r. do dnia zapłaty i kosztami procesu, tytułem zwrotu udzielonej mu pożyczki gotówkowej. Sąd ustalił, że strony zawarły umowę pożyczki gotówkowej w dniu 21 września 2015 r. za pośrednictwem brokera P. J., do którego pozwanego skierował jego kolega - J. P.. Pozwany podał swojemu koledze numer rachunku bankowego, na który ma zostać wpłacona pożyczka oraz

numer swojego dowodu osobistego. W biurze brokera podpisał umowę pożyczki, nie czytając jej. Egzemplarz umowy otrzymał następnie pocztą i wtedy zorientował się, że koszty pożyczki są bardzo wysokie, wobec czego postanowił odstąpić od tej umowy. Przygotował oświadczenie o odstąpieniu i wręczył je J. P., który zobowiązał się dostarczyć je do banku. Pozwany ustalił jednak w banku, że jego oświadczenie do banku nie dotarło. Za radą pracownika banku sporządził drugie oświadczenie i wysłał pocztą. Bank jednak na podstawie dyspozycji pozwanego przełał pożyczkę na wskazany w niej rachunek i domagał się spłaty pożyczki od pozwanego. Po sprawdzeniu okazało się, że w dyspozycji był inny numer rachunku bankowego, nie należący do pozwanego, a także inny numer telefonu. Powód wypowiedział pozwanemu umowę pożyczki, gdyż pozwany jej nie spłacał. J. P., z którym pozwany starał się wyjaśnić sprawę pożyczki zerwał z nim kontakt. W dniu 9 czerwca 2016 r. pozwany złożył zawiadomienie do prokuratury o podejrzeniu popełnienia przestępstwa. Sąd Okręgowy ocenił, iż prawdopodobnie na skutek własnego niedbalstwa pozwany padł ofiarą oszustwa, jednak to on był stroną umowy pożyczki, zobowiązaną do jej zwrotu.

Sąd Apelacyjny oddalił apelację pozwanego, dzieląc ustalenia Sądu Okręgowego i przyjętą przez ten Sąd argumentację prawną. Dodatkowo wskazał, że pożyczkobiorca może pożyczone środki wydatkować wedle własnego uznania, wobec czego na ważność umowy pożyczki nie wpłynie fakt przekazania pożyczonych środków innemu podmiotowi na wskazany przez pożyczkobiorcę numer konta. Sąd podkreślił, że ewentualne oszustwo ze strony osób trzecich nie zwalnia pozwanego z obowiązku zwrotu pożyczki powodowi. Nie stwierdził też istnienia podstaw do zawieszenia postępowania uznał bowiem, że ewentualne ustalenie oszustwa dokonanego przez osoby trzecie nie wpłynie na obowiązek zwrotu pożyczki przez pozwanego.

W skardze kasacyjnej pozwany zarzucił błędne zastosowanie art. 720 § 1 k.c. oraz naruszenie art. 177 § 1 pkt 4 k.p.c. oraz art. 217 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. i w zw. z art. 391 k.p.c.

Wniósł o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku Sądu Apelacyjnego i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania, ewentualnie o uchylenie także w całości wyroku Sądu pierwszej instancji i przekazanie mu

sprawy do ponownego rozpoznania. Ponadto złożył wniosek o zasądzenie od powoda na swoją rzecz kosztów procesu za postępowanie przed Sądem Najwyższym.

Sąd Najwyższy zważył co następuje.

Skarga kasacyjna ukształtowana została w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako środek odwoławczy o szczególnym charakterze, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń nie satysfakcjonujących stron. Koniecznej selekcji spraw służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowionego w art. 398⁹ k.p.c., w ramach którego Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny sprawy przedstawionej mu ze skargą kasacyjną. Zakres przeprowadzanego badania jest ograniczony do kontroli, czy w sprawie występują przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. okoliczności uzasadniające przyjęcie skargi do rozpoznania.

Skarżący uzasadnił potrzebę rozpatrzenia jego skargi przesłankami z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 4 k.p.c. to znaczy wystąpieniem w sprawie istotnego zagadnienia prawnego i oczywistą zasadnością wniesionej skargi. Dostrzeżone zagadnienia ujął w pytaniach:

1. „Gdy (prawdopodobnie na skutek dokonanego oszustwa) środki pieniężne stanowiące przedmiot umowy pożyczki nie zostaną wydane biorącemu pożyczkę, a osobie trzeciej niebędącej stroną umowy, to czy wówczas dającemu pożyczkę przysługuje względem biorącego pożyczkę roszczenie o zwrot udzielonej pożyczki, czy zwrotu udzielonej pożyczki powinien dochodzić bezpośrednio od podmiotu na rzecz którego doszło do wydania środków pieniężnych stanowiących przedmiot umowy?”

2. „Czy w sytuacji, gdy w toku postępowania dojdzie do ujawnienia okoliczności, iż na skutek dokonanego prawdopodobnie oszustwa przedmiot umowy pożyczki został wydany osobie trzeciej zamiast biorącemu pożyczkę, Sąd uprawniony jest do zasądzenia na rzecz dającego pożyczkę od biorącego

pożyczkę należności z tytułu zwrotu udzielonej pożyczki na podstawie przepisów kodeksu cywilnego regulujących umowę pożyczki?”

Oczywistą zasadność skargi uzasadnił tym, że „Sąd II instancji dopuścił się zarówno naruszenia przepisów prawa materialnego jak i naruszenia przepisów postępowania, a uchybienie to miało istotny wpływ na wynik sprawy. Sąd II instancji bezzasadnie przyjął, iż wobec okoliczności sprawy nie zachodzi potrzeba zawieszenia postępowania w trybie art. 177 § 1 pkt 4 k.p.c., podczas gdyż zebrany w sprawie materiał dowodowy nie pozwala w sposób jednoznaczny ustalić stanu faktycznego sprawy (zwłaszcza wobec niezasadnego oddalenia przez Sądy obydwu instancji istotnego wniosku dowodowego pozwanego), a bezsprzecznym jest, iż w toku postępowania doszło do ujawnienia się czynu, którego ustalenie na drodze karnej wpłynęłoby na wynik sprawy. Na skutek wskazanych naruszeń pozwany niezasadnie obarczony został obowiązkiem zwrotu pożyczki, której przedmiot nie został pozwanemu wydany.”

Istotne zagadnienie prawne to doniosły problem prawny, nowy lub już wcześniej występujący, lecz nadal niedostatecznie rozważony i wyjaśniony, mający znaczenie nie tylko jako wątpliwość występująca w danej sprawie i rzutująca na jej rozstrzygnięcia, ale powtarzający się w przestrzeni prawnej i mający ważne znaczenie także w innych sprawach. Problem taki powinien być ujęty w powiązaniu z przepisami prawnymi, na których tle powstał i sprecyzowany w wywodzie prawnym wskazującym na źródła i przedmiot niejasności i na możliwe rozwiązania interpretacyjne. Ze względu na odmienny cel instytucji przysądu argumentacja nie może polegać na prostym odwołaniu się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia.

Zagadnienia przedstawione przez pozwanego nie mają takiego charakteru. Są to opisy konkretnych okoliczności faktycznych i pytanie o ich kwalifikację prawną, przy czym pozwany skrętnie unika okoliczności wskazujących na czynności podjęte przez siebie, które ułatwiły ewentualne oszustwo.

Z kolei oczywista zasadność skargi kasacyjnej, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., zachodzi tylko wtedy, gdy dla przeciętnego prawnika z samej treści skargi - bez pogłębionej analizy i jurydycznych dociekań - jednoznacznie wynika, że wskazane w niej podstawy zasługują na uwzględnienie. Skarżący powinien

unaocznic tę oczywistość, jednak wskazując jedynie na argumenty mieszczące się w zakresie kognicji Sądu Najwyższego. Nie może więc powoływać się na wadliwość ustaleń faktycznych, ani opierać na innych faktach niż stanowiące podstawę rozstrzygnięcia (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.). Wskazywana przez skarżącego okoliczności nie świadczą o oczywistej zasadności jego skargi kasacyjnej. Zawieszenie przez Sąd postępowania na podstawie art. 177 § 1 pkt 4 k.p.c. jest fakultatywne, a więc zależy od uznania Sądu. Okoliczności sprawy nie uzasadniały przy tym wniosku, że wynik postępowania karnego może wpłynąć na bieg sprawy o zwrot pożyczki, co Sąd Apelacyjny wyjaśnił w uzasadnieniu. Przyczyny podane przez pozwanego nie wykazują więc oczywistej wadliwości zaskarżonego wyroku.

W rezultacie powołane przez skarżącego podstawy mające uzasadnić przyjęcia jego skargi kasacyjnej do rozpoznania nie zachodzą. Okoliczności sprawy nie wskazują również, aby wystąpiły inne przesłanki przesądu przewidziane w art. 398⁹ § 1 k.p.c.

Z tych przyczyn Sąd Najwyższy odmówił rozpatrzenia skargi pozwanego.